

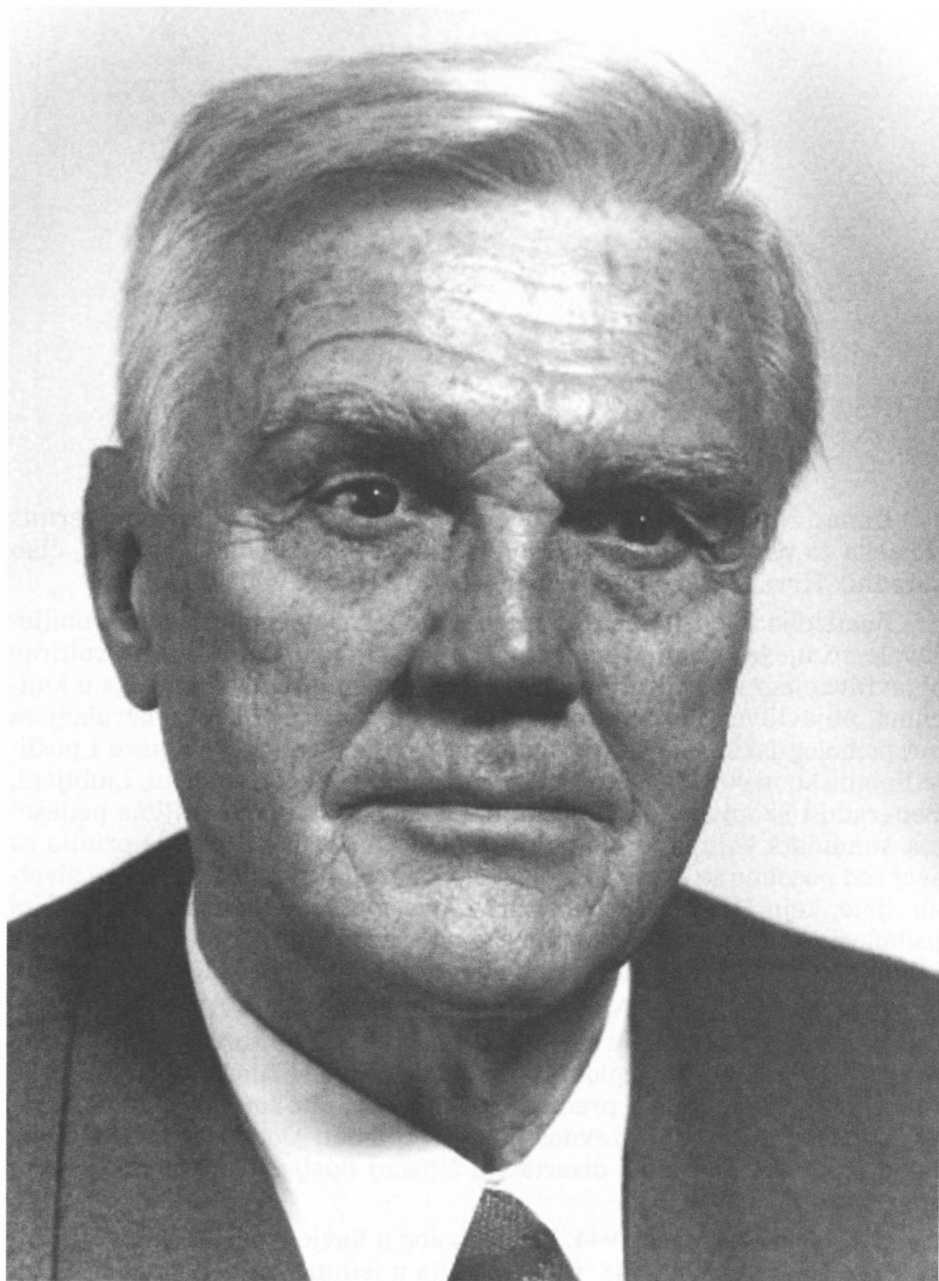
B O R I S P E T Z
(1919.-2005.)

Dana 15. travnja 2005. umro je dr. sc. Boris Petz, *professor emeritus* Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, član suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od godine 1975.

Znatizelja i vedrina, širina interesa te lakoća pisanja i govora obilježavale su njegov znanstveni, stručni i nastavnički rad koji je rezultirao objavljivanjem više od 150 znanstvenih i stručnih radova i priloga u knjigama, objavljivanjem 18 knjiga, udžbenika i priručnika, konstrukcijom pet psihologijskih mjernih instrumenata, vođenjem dodiplomske i poslijediplomske nastave na fakultetima u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Ljubljani, Beogradu i Skopju, kao i uspješnim doktoratima i magisterijima pedesetak kandidata kojima je bio mentor. Među nagradama koje je primio za svoj rad posebno se ističu Psihologijska nagrada "Ramiro Bujas" za životno djelo, koju Hrvatsko psihologijsko društvo dodjeljuje najistaknutijim psiholozima za njihov sveukupan rad na afirmaciji psihologijske znanosti i struke, te Orden rada sa zlatnim vijencem koji mu je dodijeljen 1988.

Prof. dr. sc. Boris Petz rođen je 26. studenoga 1919. u Bjelovaru. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1943. povijest filozofije, psihologiju i teoriju spoznaje kao A predmet, etiku i estetiku kao B predmet te jugoslavenske jezike i književnost kao C predmet. Doktorirao je na istom fakultetu 1945. obranivši disertaciju *Utjecaj nasljeđa i okoline na neke sposobnosti čovjeka*.

Svoj je rad započeo 1944. kao psiholog u Savjetovalištu za izbor zanimanja u Zagrebu. Od 1948. rad nastavlja u jedinici za psihologiju i fiziologiju rada Instituta za higijenu rada, današnjem Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada. Godine 1960. započinje rad na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje osniva i vodi katedru za psihologiju rada i ergonomiju te radi sve do umirovljenja 1991. Bio je višegodišnji pročelnik Odsjeka za psihologiju te obavljao dužnosti prodekana (školske godine 1969./1970.) i dekana Filozofskog fakulteta (školske godine 1970./1971. i 1971./1972.).

Boris Petz

Najveći dio znanstvenih radova prof. Petza bavi se umorom i odmorom, a nastao je na temelju psihofizioloških istraživanja u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada. Ta eksperimentalna istraživanja, u kojima su korištene psihološke i psihofiziološke mjere umora i odmora, dala su važan doprinos utvrđivanju razlika u fiziološkim mehanizmima koji se nalaze u osnovi statičkog rada i umora uz visoko, odnosno nisko opterećenje. Ona su pridonijela spoznajama o obliku i brzini oporavka nakon rada u funkciji trajanja odmora te otkrila poseban oblik aktivnog odmora koji se sastoji od smanjenja aktivnosti prethodno aktivnih organa. U eksperimentalnim istraživanjima sa statičnim i dinamičnim radom dokazana je valjanost preporuke da je bolje uzeti više kratkih odmora nego jedan duži. Evaluirana je hipoteza da je umor nakon statičkog rada uz visoko opterećenje pretežno uvjetovan središnjim promjenama, a uz nisko opterećenje perifernim i središnjim promjenama. Utvrđeno je da treniranost za visoko opterećenje nema efekta na izdržljivost pri niskom opterećenju, kao niti obrnuto. U istraživanjima koja su se bavila kognitivnim funkcijama utvrđeno je da u stanju umora ispitanici rješavaju testove intelektualnih sposobnosti jednako brzo kao i kad nisu umorni, ali ih rješavaju uz pomoć drugih intelektualnih struktura i mehanizama. Utvrđene su prednosti psiholoških stimulatora, kao što su to poznavanje vlastitih rezultata ili natjecanje, u odnosu na farmakološke stimulatore.

Preostala istraživanja prof. Borisa Petza bavila su se raznolikim temama, kao što su to stavovi prema noćnom radu, zaraznim bolestima, prometnim nesrećama i ozračenim namirnicama, zatim nezgode na radu, izostanci s posla, motivacijski procesi, zadovoljstvo na poslu, međuljudski odnosi u radnom kolektivu te sociopsihološki problemi tržišta i prodaje. Važan prinos profesor Petz dao je na području statističkih metoda i psihometrije, a posebno treba istaknuti edukativnu važnost njegovog udžbenika Osnovne statističke metode za nematematičare, koji je od 1964. doživio ukupno sedam izdanja.

Osim svega već rečenog o ovom velikom psihologu, profesor Boris Petz ostat će zapamćen i po svojoj obzirnosti, pozitivnom pristupu odnosima među ljudima i rješavanju problema, kao čovjek koji je volio komunicirati s ljudima i pomagati ljudima.

Stjepan Vidaček – Biserka Radošević Vidaček

